

Arkivsak-dok. 201606938-57
Saksbehandler Berit Strand/Anne Larsen

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
01.11.2016

HØRINGSSVAR NOU 2016:7 NORGE I OMSTILLING - KARRIEREVEILEDNING FOR INDIVID OG SAMFUNN

Forslag til

VEDTAK

Oppland fylkeskommune støtter anbefalingene for en livslang karriereveiledning som legger til rette for at alle (uavhengig av alder og livssituasjon) får tilgang til offentlige karriereveiledningstjenester.

Rasmus Olav Vigrestad
Rådmann

Inge Myklebust
Fylkesopplæringsjef

Bakgrunn:

Kunnskapsdepartementet sendte i sommer NOU 2016:7 Norge i omstilling - Karriereveiledning for individ og samfunn, ut på høring. Frist for høringen er 7. november. NOU 2016:7 er resultatet av arbeidet gjort av et ekspertutvalg som ble nedsatt av regjeringen mars 2015.

Bakgrunn for opprettingen av ekspertutvalget er mellom annet samarbeidet med OECD om Skolls Strategy Norway, at Norge er inne i en økonomisk omstillingsfase og at fagfeltet generelt har hatt en kraftig utvikling. NOU'en er også en del av en nasjonal kompetansestrategi.

Høringen er sendt ut til alle karrieresentrene, hvor rådgiverkoordinator i samråd med kommunenes rådgivere har gitt innspill. Det er gitt tilbakemeldinger fra Fagskolen Innlandet og karriereveileder i kriminalomsorgen. Høringen har også vært behandlet i Fylkesopplæringsens ledergruppe. Det har vet kontakt med andre fylkeskommuner via Østlandssamarbeidet.

Som en del av denne saksutredningen ligger kapitel 15, som oppsummerer anbefalingene til ekspertutvalget.

Saksframstilling:

Formålet til ekspertutvalget var "å utrede hvordan den livslange karriereveiledningen kan styrkes. Et viktig element vil være å legge til rette for at alle (uavhengig av alder og livssituasjon) kan ha tilgang til offentlige karriereveiledningstjenester."

I sin forståelse av karriereveiledning legger utvalget OECD sin definisjon til grunn:

"... karriereveiledning viser til tjenester og aktiviteter som skal hjelpe personer, uavhengig av alder og tidspunkt i livet, til å ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeid, og til å håndtere egen karriere."

Siden partene i arbeidslivet ikke var en del av ekspertutvalget, ba ekspertutvalget om innspill. De skisserer følgende hovedpunkt:

- Det må så raskt som mulig etableres et helhetlig system for karriereveiledning
- Det må settes av tilstrekkelig med ressurser til en satsning på og koordinering av et helhetlig system for karriereveiledning
- Tilbudet om god karriereveiledning til hele befolkningen må styrkes betydelig
- Ansvar og oppgaver må tydeliggjøres både på nasjonalt og regionalt nivå
- Det må stilles krav til karriereveileders kompetanse

Merknader:

Oppland fylkeskommunes høringssvar bygger på kapitel 15 i utredningen "utvalgets anbefalinger for et helhetlig system for livslang karriereveiledning - oppsummert", i venstre kolonne er utvalgets anbefalinger og i høyre kolonne er Oppland fylkeskommunes eventuelle kommentarer.

For å se høringen, gå inn på

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-7/id2485246/>

15.1 Utvalgets liste over anbefalinger

Under presenteres utvalgets anbefalinger oppsummert.

15.1.1 Anbefalinger for et helhetlig system	Våre kommentarer
Partnerskap videreføres i fylkene for å sikre samarbeid mellom ulike aktører som yter karriereveiledning.	Støttes
Nasjonal enhet for karriereveiledning i Vox må få tydeliggjort og utvidet sitt mandat til å utvikle kvalitet, profesjonalitet og helhet innenfor karriereveiledning i Norge. Samtidig må rolle og arbeidsdeling samstemmes med sentrale aktører som NAV og Utdanningsdirektoratet	Støttes
Det bør i større grad enn i dag foregå jevnlig dialog om utviklingen av karriereveiledningsfeltet på departementsnivå.	Støttes
Det bør eksistere et forum for jevnlig dialog om utviklingen av karriereveiledningsfeltet på underliggende etats nivå som er forankret på toppledernivå.	Støttes
Det opprettes et forpliktende nasjonalt kompetansepolitisk partnerskap, som inkluderer karriereveiledning. Det nasjonale partnerskapet kan bestå av de berørte departementene og partene i arbeidslivet	Støttes
Det utarbeides et nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning. Kvalitetsrammeverket bør utvikles av et tverrsektorielt og bredt sammensatt utvalg av aktører innenfor karriereveiledningsfeltet og det kompetansepolitiske feltet.	Støttes
Det utvikles en rammeplan for karrierekompetanse.	Støttes
Det utvikles kompetansestandarder for ulike roller i karriereveiledningstjenestene i tråd med NICE sine anbefalinger.	Støttes
Det etableres et kvalitetssystem med evalueringsregime og utvikling av nasjonal statistikk for karriereveiledningsfeltet.	Støttes
Det utarbeides felles etiske retningslinjer for	Støttes

Karriereveiledningsfeltet.	
Forskningen på karriereveiledningsfeltet styrkes og det må bygges sterke fagmiljøer.	Støttes

15.1.2 Anbefalinger for karrieresentre og Partnerskap	Våre kommentarer
Partnerskapene bør bestå av kommunene i tillegg til NAV og fylkeskommunen – partnerskapene skal ikke lenger være eiere av karrieresentrene.	Støttes
Partnerskapene bør fokusere på strategisk utvikling av karriereveiledningen i fylket og plassering av dette virkemiddelet i et bredere kompetansepolitisk kontekst.	Støttes
Partnerskapene i fylkene bør ha forankring og støtte i sine respektive styringslinjer gjennom tydelige styringssignaler fra Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Justisdepartementet.	Støttes
Partnerskapene bør få et økonomisk tilskudd som skal brukes til å sikre at partnerskapsarbeidet ledes og prioriteres.	Støttes
Samarbeid og avtaler mellom aktører i fylkene om kompetanseutveksling, kompetansestøtte og veiledningstjenester forankres i partnerskapene.	Støttes
For å styrke sammenheng, samarbeid og koordinering mellom de ulike aktørene og virkemidlene på det kompetansepolitiske området, bør partnerskap for karriereveiledning være en sentral del av regionalt kompetansepolitisk arbeid.	Støttes
Karrieresentre	
Det skal etableres karrieresentre med tilstrekkelig kapasitet i alle fylker	Støttes
Det lovfestes at fylkeskommunen plikter å gi et tilstrekkelig tilbud om karriereveiledning til alle over 19 år.	Støttes
En sentral statlig aktør må ha i oppgave å sikre kvalitet, helhet og profesjonalisering av karrieresentrene. Utvalget mener et slikt oppdrag	Støttes

bør gis Nasjonal enhet for karriereveiledning i Vox.	
Karrieresentrene kjerneoppgave skal være å tilby karriereveiledning til alle over 19 år. Statlig finansiering knyttes til denne kjerneoppgaven.	Støttes
– For å gi befolkningen tilgang til et mer variert og bedre tilbud, samt øke kapasiteten ved karrieresentrene, skal det tilbys både kollektiv og individuell veiledning ved karrieresentrene.	Støttes
Karriereveiledere på karrieresentre skal ha karrierefaglig utdanning på mastegradsnivå.	Støttes
Det bør overføres midler til kjerneoppgaven til fylkeskommunens rammetilskudd fra Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Justisdepartementets budsjetter. Dette fordi karrieresentrene vil løse oppgaver innenfor alle de tre departementenes samfunnsoppdrag.	Støttes
I dialog med fylkeskommunen og gjennom ekstra finansiering, skal statlig myndighet kunne benytte karrieresentrene for spesielle satsinger rettet mot grupper med særskilte behov. I dagens situasjon vil dette for eksempel kunne være unge under 30 år eller flyktninger.	Støttes
Karrieresentre og andre aktører	
Karrieresentrene bør tilby tjenester til andre aktører, for eksempel kompetansestøtte til veiledere og veiledning, kurs og lignende til brukere. Samarbeid og avtaler mellom aktører og karrieresentrene om dette forankres i partnerskapene. Dette er oppgaver som må finansieres særskilt.	Støttes
Karriereveiledningstilbudet på nett og ved karrieresentrene bør så langt som mulig ses i sammenheng og utad framstå som én tjeneste og oppleves helhetlig for brukerne.	Støttes

15.1.3 Anbefalinger for karriereveiledningstilbud på nett	Våre kommentarer
Det etableres et nasjonalt nettsted for utdanning og karriere for å bedre tilgang til relevant, nøytral og kvalitetssikret informasjon, selvhjelpsressurser og e-veiledning.	Støttes
Nettstedet skal rette seg mot både ungdomstrinnet, elever på videregående, studenter på høyere utdannings- og fagskolenivå, men også voksne som har behov for utdanning, arbeid eller karriereskifte.	Støttes E-veiledning skal i skolen være et supplement til personlig veiledning. Vi mener det er avgjørende at alle elever i grunn- og videregående skole fortsatt skal ha en rett til profesjonell og personlig karriereveiledning.
Nettstedet etableres i tilknytning til Utdanning.no for å utnytte ressursene som allerede eksisterer, samt sikre at innholdet i eksisterende utdanning.no integreres i det nye nettstedet.	Støttes. Utdanning.no bør være plattformen i en utbygd og revidert utgave.
E-veiledningstjenesten etableres i tilknytning til det nasjonale nettstedet, og det legges føringer fra sentralt hold som åpner for at rådgivere i skolen, karriereveiledere i karrieresentre og NAV-veiledere kan være ansatt i delte stillinger i Senter for IKT i utdanningen.	Støttes. E-veiledningen må ikke erstatte det fysiske veiledningsmøte men være et supplement.
Kunnskap om nasjonalt og regionalt arbeidsmarked, utdanning og sektorbasert kompetanse ivaretas i en distribuert modell med e-veiledere i alle fylker, og som samtidig representerer alle sektorer på feltet.	Støttes. Felles plattform/samlet nettsted med en bred målgruppe.
E-veilederne må sikres tilstrekkelig kompetanse til å veilede i dette formatet.	Støttes
E-veiledningstjenesten bemannes med hel- og deltidsstillinger. En kjerne av e-veiledere arbeider på samme lokasjon som nettstedet	Enig
E-veiledningen skal bemannes dag, kveld og helg, og nå brukere både gjennom telefon og ulike digitale kanaler som chat og spørsmålsvar tjenester. Åpningstider skal tilpasses brukerbehovene.	Enig
Det etableres referansegrupper og samarbeidsstrukturer tilknyttet hovedmålgrupper og sektorer for å kvalitetssikre informasjon, tjenesteutvikling og brukerorientering.	Enig
Det bør videre utarbeides koordinerte styringssignaler fra Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Justisdepartementet til berørte underliggende etater, som pålegger både Senter for IKT i	Enig

utdanningen, Vox, Utdanningsdirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet å samarbeide om nettstedet og e-veiledningstjenesten.	
Det bør utvikles mekanismer for å sikre at de andre underliggende etatene er involvert i strategiske vurderinger rundt nettstedets innhold og prioriteringer. Det bør opprettes en styringsgruppe i oppstartfasen.	Enig
Der hvor overlappet mellom offentlige nettsteder er betydelig, vil det være av stor betydning at man på eiernivå trekker opp grensene mellom innholdet i tjenestene.	Enig

15.1.4 Anbefalinger for grunnopplæringen	Våre kommentarer
At Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet i større grad må legge vekt på rådgivningen i skolen i utviklingen av nasjonal politikk og i oppfølgingen av skolesektoren.	Støttes. Det er viktig at rådgivningen blir løftet frem og prioritert på nasjonalt nivå av Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.
At Kunnskapsdepartementet i større grad gjør bruk av allerede etablerte ordninger for systematisk kunnskapsinnhenting fra sektoren på rådgivningsområdet. Departementet bør vise seg som en aktiv etterspørter og vise økt initiativ og aktivitet på området. Eksempler på ordninger for kunnskapsinnhenting er fylkesmannens tilsyn og forskning, begge del av kvalitetsvurderingssystemet i grunnopplæringen.	Støttes
At rådgivningsfunksjonene deles og at utdannings- og yrkesrådgivning omtales, også i lovverket, som karriereveiledning og at den som utøver dette bør ha tittelen karriereveileder.	Støttes
Delt rådgivning i grunnopplæringen.	Enig
Opprettelsen av karriereveileder som egen stillingskategori.	Enig
At karriereveiledere primært skal være ansatt i fulltidsstillinger, men anbefaler at innretningen av ordningen legger opp til lokal fleksibilitet og tilpasning, for eksempel der skolene er små, og/eller avstanden mellom dem er store. Noen steder kan flere skoler dele på en karriereveileder, andre steder kan det være hensiktsmessig at en person er ansatt i en delt stilling.	Støttes

At det utvikles kompetansekrav til stillingen som åpner for at flere yrkesgrupper med karrierefaglig kompetanse kan fylle stillingen.	Støttes
At på sikt skal karriereveiledere i grunnopplæringen ha karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå.	Støttes Dagens rådgivere, uten masterutdanning, må fortsatt kunne drive karriereveiledning med min. 60 studiepoeng i karriereveiledning som grunnlag. Det bør lages gode overgangsordninger.
Å beholde rådgivningen/karriereveiledningen i skolen og rådgivningsfunksjonen som en stilling i skolen.	
At det må fastsettes kompetansekrav til karriereveiledere i grunnopplæringen, uansett utdanningsbakgrunn, og at de må være på minimum 60 studiepoeng karrierefaglig utdanning. På sikt skal karriereveiledere i grunnopplæringen ha mastergrad i karriereveiledning.	Støttes, se punkt ovenfor om karrierefaglig utdanning
For lærere i faget utdanningsvalg anbefaler utvalget at det innføres krav om karrierefaglig utdanning med 30 studiepoeng.	Støttes
At videreutdanning i faget utdanningsvalg bør være en del av Kompetanse for kvalitet og at det også tilbys i lærerutdanningene for ungdomstrinnet.	Støttes
At det utredes om det bør innføres et karriereveiledningsfag for elever på studieforberedende program.	Enig
For å bidra til økt kvalitet blant annet i undervisningen i faget utdanningsvalg og å gjøre undervisningskompetanse for dette tilgjengelig jf. 8.3.10, mener utvalget det er viktig at alle som utdanner seg til lærer på ungdomstrinnet gis anledning til å velge å kvalifisere seg til å undervise i faget utdanningsvalg. Det bør også finnes et tilbud om videreutdanning i faget.	Støttes
At det etableres tilbud om videreutdanning for karriereveiledere/rådgivere og lærere gjennom Kunnskapsdepartementets strategi for videreutdanning av lærere og skoleledere Kompetanse for kvalitet.	Støttes
At lærlinger får rett til rådgivning på linje med elever.	Støttes
At det legges større vekt på kjønnsperspektivet i karriereundervisning og karriereveiledning, og mener at dette er spesielt viktig i grunnopplæringen. Dette bør også være et tema i karriereveilederutdanningene.	Støttes

At det legges større vekt på flerkulturelle perspektiver i karriereundervisning og karriereveiledning, og mener at dette er spesielt viktig i grunnopplæringen. Dette bør også være et tema i karriereveilederutdanningene.	Støttes
Dersom man ikke oppretter en egen stilling som karriereveileder i grunnopplæringen, må som et minimum ressursen til utdannings- og yrkesrådgivningen i grunnopplæringen dobles.	Støttes
Nettilbudet om videregående opplærings nivå skal rette seg både mot studieforbereidende og overgangen til høyere utdanning og fag- og yrkesopplæringen, overgangen til læretid og ut i arbeid.	Støttes. Og det er viktig å samle dette på et nasjonalt nettsted, se for øvrig punkt 15.1.3.
Nettstedet tilrettelegges for bruk i faget utdanningsvalg og andre karriereveiledningsfag.	Støttes
Nettstedet kan særlig ta en rolle i å utvikle nasjonale informasjonsmessige fellesløsninger for minoritetsspråklige elever og spesielt foreldre.	Støttes

15.1.5 Anbefalinger for fagskolene og Folkehøgskolene	Våre kommentarer
At fagskolene bør inngå i et helhetlig system for karriereveiledning, at de som utøver karriereveiledning i fagskolene bør ha tilstrekkelig utdanning og kompetanse i tråd med utvalgets anbefalinger for nasjonale kompetansestandarder for ulike veilederroller. Utvalget mener videre at kunnskap om fagskolene skal være et sentralt element i alle karriereveilederes kompetanse.	Støttes
At karriereveiledningstjenestene i fagskolene til enhver tid er i samsvar med behovet ved den enkelte fagskole og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.	Støttes
At arbeidet folkehøgskolene gjør på dette området må videreføres og gjerne forsterkes.	Enig
At karriereveiledningstjenestene i folkehøgskolene til enhver tid er i samsvar med behovet ved den enkelte skole og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.	Enig

15.1.6 Anbefalinger for universiteter og Høyskoler	Våre kommentarer
At Kunnskapsdepartementet definerer tydeligere forventning om at alle utdanningsinstitusjoner tilbyr gode karriereveiledningstjenester til alle studenter – og at disse er i tråd med nasjonale standarder som beskrevet i kapittel 5. Departementet bør i større grad etterlyse karriereveiledning som en del av institusjonenes strategier, for å bidra til økt bevissthet om karriereveiledning hos institusjonenes ledelse og administrasjon.	Enig
At muligheten for at et tilstrekkelig karriereveiledningstilbud til studentene kreves for å få akkreditering fra NOKUT som høyskole eller universitet, vurderes utredet. For eksempel kan det være krav om at det foreligger en plan for kvalitet, utvikling og kompetanse for karriereveiledningsaktiviteter ved institusjonen.	Enig
At det er tilbud om karriereveiledning ved alle utdanningsinstitusjoner og campus.	Enig
At karriereveiledning bør inngå som del av studieløp gjennom en kombinasjon av tjenester som er tilgjengelige for frivillig å oppsøke, og kurs som tilbys som en del av et studieløp.	Enig
At det tilrettelegges for mer samarbeid mellom karrieretjenestene, institusjonens ledelse og de vitenskapelig ansatte ved institusjonene om ulike karriereveiledningstilbud.	Enig
At karriereveiledere i universitets- og høyskolesektoren skal ha karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå.	Støttes
At Kunnskapsdepartementet tar initiativ til styrking av kunnskapsgrunnlag om karriereveiledning i sektoren.	Enig
At utvikling av tjenestene bør basere seg på en kartlegging av studentenes behov og utbytte av veiledning og karrierelæring, særlig med tanke på gjennomføring og uønsket frafall.	Enig
At institusjonene bør ta en gjennomgang av grenseflatene mellom studieveiledere, karriereveiledere, vitenskapelig ansatte og administrativt ansatte.	Enig
At utdanningsinstitusjonene bør etablere forpliktende og stabile samarbeidsrelasjoner med videregående skoler, fylkeskommuner, karrieresentre og NAV.	Enig
Nettstedet og e-veiledningstjenesten er også et tilbud rettet mot studenter og karriereveiledere	Støttes

i høyere utdanning. Nettstedet skal særlig bidra med informasjon og verktøy for å gi grunnlag for å ta et informert studievalg, og gi informasjon om arbeid, karriere, arbeidsmarkedsrelevans av ulike studieretninger. Det må etableres strukturer som sikrer brukerbehov, forankring i sektoren og kvalitet i informasjon og tjenesteutvikling.	
At nasjonale informasjonsopplegg for studievalg og arbeidsmarked, som anbefalt av produktivitetskommisjonen, må knyttes til nettstedet utvalget foreslår og ikke etableres som parallelle enkeltnettsteder i tilknytning til informasjonskampanjer.	Enig

15.1.7 Anbefalinger for NAV	Våre kommentarer
At NAV må sikre god kvalitet i sin veiledning og brukeroppfølgning og forsterke det utviklings og profesjonaliseringsarbeidet som nå er påbegynt, og dette må sees i sammenheng med nasjonale kompetansestandarder slik omtalt i kapittel 5.	Enig
At veiledere i NAV med arbeidsrettet brukeroppfølgning plasseres på nivået 'Career Advisor' og bør ha karrierefaglig utdanning på minimum 30 studiepoeng. Utvalget anbefaler at det også i NAV bør være noen veiledere med karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå (disse plasseres da på nivået 'Career Professionals').	Enig
At NAV bør samarbeide med Karrieresentrene om kompetansestøtte og med universiteter og høyskoler om formell karriereveiledningsutdanning jfr. omtalen i kapittel 5.	Enig
At NAVs rolle i partnerskap for karriereveiledning forsterkes og forankres i fylkesvise samarbeidsavtaler.	Enig
At grenseflater avklares og samhandling mellom NAV og karrieresentrene styrkes.	Enig
At karrieresentrene fortsatt skal kunne tilby tjenester, som kompetansestøtte og kurs for NAV-kontor gjennom inngåelse av lokale avtaler i partnerskap for karriereveiledning.	Enig
At samkjørte styringssignaler fra departementene når det gjelder NAVs deltakelse i partnerskap kommer på plass.	Enig

15.1.8 Anbefalinger for integrering	Våre kommentarer
Nyankomne innvandrere må få tilstrekkelig tilgang til karriereveiledning i introduksjonsordningen.	Støttes
Karrierelæring blir del av opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.	Støttes
Programrådgivere i introduksjonsprogram og lærere i norsk og samfunnskunnskap bør ha karrierefaglig utdanning på minimum 30 studiepoeng.	Støttes Det er viktig med et tett samarbeid med karrieresentrene.
Personer med stor sannsynlighet for å få opphold bør allerede i mottak få tilgang til karriereveiledning.	Støttes
Karrieresentrene skal tilby karriereveiledning til alle voksne over 19 år, og dette tilbudet må kommuniseres tydelig til nyankomne innvandrere når de bosettes i en kommune.	Støttes
Kommunen (som ansvarlig for introduksjonsordningene) bør delta i fylkesvise partnerskapfor karriereveiledning og benytte karrieresentrets ressurser.	Støttes
Kompetansestandarder for veiledere i introduksjonsordningen og i karrieresentre følges, slik anbefalt i kapittel 5.	Støttes
Sektorene må legge til rette for særskilt målgruppetilpasning ved bruk av flerspråklige ressurser, som for eksempel tolketjenester.	Støttes

15.1.9 Anbefalinger for Forsvaret	Våre kommentarer
At Forsvarets karriereveiledningstjenester til enhver tid er i samsvar med behovet i organisasjonen og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.	Enig

15.1.10 Anbefalinger for kriminalomsorgen	Våre kommentarer
At karriereveiledningstjenestene i kriminalomsorgen til enhver tid er i samsvar med behovet i kriminalomsorgen og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.	Støttes
At kunnskapsgrunnlaget om karriereveiledning i kriminalomsorgen styrkes.	Støttes